

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی

طرح ساماندهی خانواده

اداره کل مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی

الله أكبر

فهرست مطالب

مقدمه	۴
سیاست‌ها	۶
هدف کلان	۶
اهداف خرد	۶
هدف اول: ایجاد نهضت فراگیر ملی برای ازدواج	۶
۱. فراگیر شدن ازدواج جوانان و رفع موانع آن	۷
۲. گسترش ازدواج مردان و زنان بیوه؛	۸
۳. گسترش ازدواج نوجوانی	۹
هدف دوم: گسترش تعدد زوجات و ازدواج موقت	۱۰
هدف سوم: تقویت و تحکیم خانواده و کارکردهای اصلی آن	۱۲
هدف چهارم: ایجاد جامعه‌ی خانواده‌محور	۱۳
هدف پنجم: افزایش فرزند آوری و تکثیر نسل	۱۴
هدف: ششم تربیت فرزندان بر اساس تعالیم اسلامی	۱۵
هدف: هفتم کاهش انحرافات اخلاقی و خلافهای جنسی	۱۶
هدف هشتم: کاهش طلاق:	۱۶
روند اجرایی	۱۷
۱. تامین محتوا	۱۸
۲. تعیین قالب	۱۸
۳. توانمند سازی علمی مهارتی مبلغین	۱۸
۴. فرهنگ سازی	۱۸
عمومی:	۱۸
اختصاصی	۱۹
۵. همسریابی	۲۰
۶. پیگیری کارهای قانونی	۲۰
۷. فعال سازی دیگران جهت ترویج ازدواج و تشکیل خانواده دینی	۲۰

مقدمه

خانواده در اسلام از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. خانواده کانونی است مقدس که در سایه پیوند دو انسان پایه گذاری می‌شود و با پیدایش و تولید فرزند کامل تر می‌گردد. حال، این خانواده هرچه با استانداردهای اسلامی منطبق و آموزه‌های دینی بر آن حاکم باشد، به خانواده ایده آل اسلامی نزدیک تر می‌شود.

از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین، مقررات و برنامه ریزی‌ها باید در جهت تشکیل خانواده و پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانواده بر اساس آموزه‌های دینی باشد. این استواری و قداست مشروط بر ازدواج مناسب و تشکیل خانواده سالم است و کوچکترین لطمه به آن موجب سلب آرامش خواهد بود.

سیر تحولات جامعه در سالهای اخیر، نشان دهنده وجود مشکلات و آسیبهای اساسی در حیطه خانواده است، که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. گزارش سال ۸۸، سازمان ملی جوانان بیانگر آن است که ۵۵ درصد جوانان مجرد ۱۵ تا ۲۹ سال با جنس مخالف خود ارتباط داشته اند و ۲۴ درصد از کسانی که با جنس مخالف ارتباط داشته اند گفته اند که رابطه آنان به آمیزش جنسی منجر شده است^۱.

۲. دکتر قرایی رئیس انجمن جامعه شناسی ایران اواسط سال ۹۰ اعلام کرد: در حال حاضر سن روسپی گری در ایران حدود ۸-۱۰ سال کاهش یافته و از سن ۲۰ تا ۳۰ سال به ۱۲ تا ۱۸ سال رسیده است^۲.

۳. در برخی از اخبار و مشاوره‌های اینترنتی، از ارتباط نامشروع با محارم سخن گفته می‌شود که از میزان آن اطلاعی در دست نیست ولی در تحقیقاتی که در مورد دختران فراری منتشر می‌شود، اذیت و آزار جنسی توسط محارم به عنوان یکی از عوامل زمینه ساز آن شمرده شده است^۳.

۴. دکتر مصطفی اقلیما رئیس انجمن علمی مددکاری ایران در گفتگو با «دنیای اقتصاد» گفت: اخیراً پدیده‌ای به نام «ازدواج سفید» در جامعه ایجاد شده است که در آن دختر و پسر بدون هیچ عقد شرعی و تعهدی با یکدیگر زندگی می‌کنند^۴.

۱ سایت خبری عصر ایران ۸۰۸۳۷/ht t p://www.asri r an.comf a/news/

۲ سایت پارسینه/ht t p://www.par si ne.comf a/news/۱۶۸۳۸۱

۳ سایت خبری سلامت نیوز ۴۵۹۴۶/ht t p://www.sal arat news.comnews/

۴ سایت دنیای اقتصاد http://www.donya-e-eqtasad.com/news

۵. فحشاء، افراد متاهل را نیز آلوده کرده است به گونه‌ای که بر اساس گفته دکتر حبیب الله مسعودی فرید، مدیر کل امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهزیستی کشور، حدود ۱۰ الی ۱۲ درصد از زنان روسپی، شوهر دارند، و بر اساس سخن دکتر ابهری عضو مرکز پژوهش‌های دانشگاه شهید بهشتی، ۳۳ درصد از مردان متقاضی فحشاء، متاهل هستند^۱.

۶. بر اساس آمار ثبت احوال، میزان ازدواج در ده سال اخیر افزایش نیافته و مقدار آن در سال ۹۳، با سال ۸۳ برابر می‌باشد ولی تعداد طلاق، طی سالهای ۸۳ تا ۹۳ بیش از دو برابر شده است^۲.

۷. دکتر باهر متخصص رفتار شناسی می‌گوید: طلاق عاطفی همسران، شیوع زیادی دارد و دو برابر طلاق رسمی است^۳.

و...

مجموعه موارد فوق نشان می‌دهد نابسامانی شدیدی در حیطه ازدواج و خانواده وجود دارد، شیوع استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای، گسترش وسیع شبکه‌های اجتماعی و دسترسی سریع و آسان به آن از طریق موبایل، با راه اندازی نسل سه و چهار اینترنت همراه، زمینه تحریک جنسی و برقراری رابطه نامحرم را فراهم، و آن را بسیار آسان کرده است. این امر باعث شده است ازدواج کاهش یابد و به پایداری خانواده‌ها نیز لطمه وارد شود، و حتی زندگی برخی از متاهلان از هم گسیخته، یا به سوی طلاق کشیده شود.

از طرف دیگر، فرزند آوری به حد اقل رسیده است و تربیت فرزندان که پایه گذار آینده اند، در بسیاری از موارد، منطبق بر موازین دینی نیست و نسلی را تحویل خواهد داد که با معیارهای اسلامی فاصله بسیار دارد.

با توجه به موارد فوق، اقدام فراگیر برای ساماندهی خانواده و رفع مشکلات و آسیبهای آن، ضروری به نظر می‌رسد. طرح حاضر در این جهت ارائه می‌گردد.

۱ سایت پارسینه <http://www.parsine.com/fa/news/۱۶۸۳۸۱>

۲ سایت ثبت احوال <https://www.sabteahval.ir/Default.aspx?tabid=۴۸۲۲>

۳ سایت خبر آنلاین <http://www.khabaronline.ir/detail/۱۱۴۸۸۸/weblog/baher>

سیاست‌ها

۱. حرکت در راستای دستورات دین مبین اسلام و رهنمودهای امام و مقام معظم رهبری؛
۲. پرهیز از زیر سؤال رفتن ارزشهای دینی و ایجاد تنش اجتماعی؛
۳. استفاده از تکرار با بیان متنوع؛
۴. حرکت در جهت ایجاد نهضت همگانی آسان سازی ازدواج؛

هدف کلان

سامان یافتن ازدواج و خانواده بر اساس آموزه‌های دین مبین اسلام.

اهداف خرد

۱. ایجاد نهضت فراگیر ملی برای ترویج و تسهیل ازدواج موفق و آسان برای همه دختران و پسران و افراد نیازمند به ازدواج و تشکیل خانواده و نفی تجرد در جامعه
۲. گسترش تعدد زوجات و ازدواج موقت
۳. تقویت و تحکیم خانواده و کارکردهای اصلی آن
۴. ایجاد جامعه‌ی خانواده‌محور
۵. افزایش فرزند آوری و تکثیر نسل
۶. تربیت فرزندان بر اساس تعالیم اسلامی
۷. کاهش انحرافات اخلاقی و خلافهای جنسی
۸. کاهش طلاق و جلوگیری از فروپاشی خانواده

هدف اول: ایجاد نهضت فراگیر ملی برای ازدواج دختران و پسران و مجردان و نفی تجرد

با توجه به گسترش عوامل تحریک در جامعه و شیوع گناهان جنسی و انحرافات اخلاقی و آسان شدن برقراری رابطه با نامحرم، راه حل اساسی آن است که نهضتی ملی و فراگیر برای ترویج و تسهیل ازدواج دینی و آسان برای عموم مجردان قابل انجام شود تا هرکس به فراخور نیاز خود بتواند از آن استفاده کند و مجبور نباشد برای رفع نیاز طبیعی و غریزی، از راه حرام اقدام کند.

بر این اساس نهضت فراگیر ملی در زمینه ازدواج، منحصر به دختران و پسران جوان نمی‌باشد بلکه شامل دختران و پسران نوجوان و همچنین زنان و مردان مجرد دارای سابقه ازدواج نیز می‌شود.

بنابر این گسترش ازدواج در ۳ حیطه قابل انجام است: ۱. جوانان مجرد ۲. افراد مجرد دارای سابقه ازدواج ۳. نوجوانان.

بنا بر این تلاش فراگیر ملی لازم است تا جو فکری غالب بر جامعه به تدریج به نفع ازدواج مورد نظر دین تغییر کند و از نظر عملی نیز سعی شود انجام ازدواج دینی به صورت جریان‌ی اجتماعی در آید و تقویت گردد.

در ادامه، راهکارهای مربوط به هر کدام از حیطه‌های فوق بیان می‌شود:

۱. فراگیر شدن ازدواج جوانان و رفع موانع آن

در برابر ازدواج جوانان، مشکلات و موانع مختلف فرهنگی، اقتصادی و قانونی وجود دارد. کثرت مشکلات و موانع به حدی است که نه تنها جلوی ازدواج عده زیادی از آنان را گرفته بلکه انگیزه ازدواج را نیز کاهش داده است.

رفع هر یک از مشکلات و موانع، راهکار خاص خود را می‌طلبد در این میان کار فرهنگی نقش فراگیرتری دارد چون علاوه بر موانع فرهنگی، موارد اقتصادی و قانونی را می‌تواند پوشش دهد و به حل آنها نیز کمک کند. بنابر این باید جامعه را به سمت ازدواج با کمترین و یا بدون امکانات مالی سوق داد تا ازدواج برای عموم جوانان دست یافتنی شود. به عبارت دیگر باید باور جامعه را به سمت این باور دینی برد که ازدواج نه تنها نیاز به امکانات مالی ندارد^۱ بلکه سبب رشد اقتصادی و موجب برکت زندگی و ازدیاد مال است^۲. با گسترش این

۱ قرآن کریم در آیه شریفه (وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ...) می‌فرماید: برای ازدواج مجردان اقدام کنید [و از فقر آنها نترسید؛ چون] «إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعِينَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» اگر فقیر باشند خدا آنها را بی‌نیاز خواهد کرد.

۲ رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: «زَوِّجُوا أَيْمَانَكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُحْسِنُ لَهُمْ فِي أَخْلَاقِهِمْ وَيُوسِّعُ لَهُمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ» جوان‌های تان را همسر دهید؛ زیرا با این کار خداوند اخلاق آنها را نیکو می‌گرداند و روزی‌های‌شان را زیاد می‌کند. (من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص: ۳۸۴)

ایشان در حدیث دیگر می‌فرماید: «اتَّخَذُوا الْأَهْلَ فَإِنَّهُ أَرْزَقُ لَكُمْ»؛ همسر بگیرید روزی شما را زیاد می‌کند. (من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص: ۳۸۶)

باور است که ارتباط ازدواج با موارد مالی قطع می‌شود و جوانان ترغیب می‌شوند که با کمترین امکانات مالی ازدواج و زندگی خود را شروع کنند و خداوند هم در طول زندگی، از فضل خود آنان را یاری می‌کند.

راهکارها:

۱. تبیین ضرورت ازدواج جوانان و پیامدهای تجرد آنان برای خانواده‌ها با استناد به آیات و روایات؛
۲. تبیین ضرورت آسان گرفتن در ازدواج؛
۳. ایجاد انگیزه در جوانان برای ازدواج؛
۴. تبیین راههای جلب رضایت و موافقت خانواده برای ازدواج؛
۵. بیان لزوم مشارکت عموم جامعه خصوصاً جوانان جهت کمک به ازدواج جوانان؛
۶. تبیین راههای رفع موانع اقتصادی ازدواج و برگزاری ازدواج با هزینه کم؛
۷. ارائه الگوهای ازدواج آسان؛
۸. بیان راههای رفع موانع فرهنگی اجتماعی ازدواج مثل: لازم دانستن سن بالا و تقدم تحصیل دختران بر ازدواج آنان؛
۹. تبیین موانع قانونی ازدواج و راههای رفع آن؛
۱۰. تبیین ملاکهای دینی انتخاب همسر؛
۱۱. فرهنگ سازی جهت گسترش مراکز همسریابی مردمی - محلی در اقصا نقاط کشور؛
۱۲. ترغیب عموم به مشارکت در امر خیر همسریابی؛
۱۳. ارائه پیشنهادات لازم در مورد ازدواج جوانان به ارگانهای مربوطه.
۱۴. ترویج سنت‌های پسندیده در مورد ازدواج و تشکیل خانواده.

۲. گسترش ازدواج مردان و زنان بیوه

کسانی که همسر خود را به دلیل طلاق یا فوت از دست داده اند، نیاز به ازدواج و تشکیل خانواده در آنان از بین نمی‌رود و اگر ازدواج نکنند، ضررهای اخلاقی، روحی، روانی و... گریبان‌گیر آنان خواهد شد. بنابراین این خانواده‌ها باید نسبت به ازدواج آنان توجه نمایند و آنان را بی‌نیاز از ازدواج ندانند. عدم رواج ازدواج زنان بیوه لطمه غیر قابل انکاری به ازدواج جوانان می‌زند؛ زیرا افق روشنی برای بعد از طلاق احتمالی نمی‌بینند و خانواده‌ها می‌دانند که اگر دخترشان طلاق گرفت، ممکن است تا آخر عمر بیوه بماند، لذا هنگام خواستگاری در مورد مهریه، شغل، مسکن و... سختگیری می‌کنند؛ چون فکر می‌کنند با این کار احتمال طلاق کاهش می‌یابد. و این عاملی برای دیر شدن ازدواج می‌شود. بنابراین، لازم است ازدواج مردان و زنان بیوه رواج یابد تا هم مشکل آنها حل شود و هم موجب افزایش ازدواج جوانان شود.

راههای گسترش ازدواج مردان و زنان بیوه:

۱. اصلاح باورهای عموم مردم و خانواده‌ها جهت لزوم ازدواج بیوه‌ها با بیان نتایج مثبت ازدواج و

پیامدهای منفی مجرد آنان؛

۲. فرهنگ سازی برای ازدواج آنان؛

۳. ترغیب مردان و زنان بیوه به ازدواج؛

تبصره: اولویت در این قسمت، تشویق مردان و زنان جدا شده جهت برگشت به زندگی سابق است خصوصاً آنها که دارای فرزند هستند.

۳. گسترش ازدواج نوجوانی

در شرایط کنونی به دلیل کثرت اسباب تحریک جنسی و عاطفی و سهولت دسترسی به آن، احساسات نوجوانان را تحت تاثیر و در معرض خطر انحرافات اخلاقی قرار داده است و طبیعی است که در چنین شرایطی، خویشتن داری برای اکثر آنها بسیار مشکل باشد.

از دیدگاه دین^۱ و عقل، برای کسانی که به حرام می‌افتند، ازدواج، واجب و لازم است؛ اما اکثر کارشناسان و خانواده‌ها، با ازدواج در نوجوانی مخالف هستند. آنها می‌گویند نوجوانان به بلوغ عقلی، عاطفی، روانی، اجتماعی و... نرسیده‌اند، و در صورت ازدواج، زندگی متزلزلی خواهند داشت، لذا باید تا رسیدن به پختگی لازم، صبر کنند. آنها توجه ندارند که نادرست دانستن ازدواج در نوجوانی، به منزله ایجاد فاصله چندین ساله بین بلوغ و ازدواج است و نتیجه آن، سقوط اکثر نوجوانان به ورطه گناهان جنسی و انحرافات اخلاقی خواهد بود.

بنابر این، می‌توان به گونه‌ای عمل کرد که پاکی نوجوان با ازدواج حفظ شود و در عین حال زندگی پایدار نیز تشکیل دهد.

راهکارهای گسترش ازدواج نوجوانی:

۱. آگاهی دادن به خانواده و جامعه از طریق:

- ✓ تبیین فواید ازدواج در سن نوجوانی با توجه به مقتضیات زمان؛
- ✓ تبیین وضعیت موجود ابتلاء نوجوانان به انحرافات اخلاقی و آلودگی به انواع گناهان؛
- ✓ تبیین صلاحیت نوجوانان برای ازدواج از منظر دین؛
- ✓ تبیین وجوب شرعی ازدواج برای نوجوانان در معرض خطر؛
- ✓ تبیین نحوه پایدار سازی خانواده؛

۲. نقد و بررسی نظر روان شناسان در مورد لزوم بلوغهای عقلی، عاطفی و اجتماعی و... برای ازدواج؛

۳. آگاهی دادن به نوجوانان در مورد وظیفه پدران برای اقدام جهت ازدواج نوجوانان در معرض خطر؛

۴. پاسخ ایرادات وارده به ازدواج نوجوانی.

۱ توضیح المسائل مراجع ج ۲ ص ۴۹۳ مساله ۲۴۴۳

هدف دوم: گسترش تعدد زوجات و ازدواج موقت

الف: تعدد زوجات

یکی از دستورات اسلام تعدد زوجات است و در قرآن کریم و روایات اهل بیت علیهم السلام به آن اشاره شده است مگر اینکه مرد نتواند عدالت را رعایت کند و از طرفی تک همسری نمی‌تواند جلوی لطمه به عفت و پاکدامنی برخی از افراد جامعه را بگیرد و همچنین عده‌ای از زنان بیوه موفق به ازدواج با مردان مجرد نمی‌شوند و پسران مجرد نیز حاضر به ازدواج با زنان مطلقه یا بیوه نیستند لذا آنان تا پایان عمر باید بی‌همسر بمانند.

بنا بر این لازم است مبلغان ارجمند و مروجان احکام الهی چندهمسری را ترویج نموده تا مشکلات فوق مرتفع گردد.

چنانچه گفته شود: زنان بی‌همسر لازم نیست زن دوم شوند بلکه می‌توانند با مردان مجرد ازدواج کنند پاسخ آن است که بر اساس آمارهای سرشماری سال ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران تعداد زنان بی‌همسر از مردان مجرد بیشتر است؛ به گونه‌ای که اگر همه مردان مجرد با زنان بیوه ازدواج کنند چند صد هزار زن بیوه بی‌شوهر خواهند ماند. پس تعدد زوجات علاوه بر لزوم شرعی، ضرورت عقلی نیز پیدا می‌کند.

راهکارهای گسترش چند همسری:

۱. تبیین دیدگاه اسلام درباره چندهمسری با استناد به آیات و روایات؛
۲. تبیین ضرورت تعدد زوجات؛
۳. تبیین نحوه راضی کردن همسر اول؛
۴. پاسخ به سوالات و شبهات تعدد زوجات؛
۵. تبیین مهارت‌های لازم برای اداره زندگی چند همسری.
۶. تبیین علل مشکلات چند همسری‌های ناموفق؛
۷. معرفی الگوهای موفق چند همسری و تبیین علل موفقیت آنها

ب: ازدواج موقت

یکی دیگر از دستورات نورانی اسلام، بحث ازدواج موقت است که بر اساس آیه ۲۴ سوره نساء مشروعیت آن به اثبات رسیده است و در روایات معصومین علیهم السلام به آن سفارش شده است، و در زمان حاضر که متأسفانه با گسترده‌گی اسباب تهییج شهوت و ارتباط زن و مرد از یک طرف، و موانع متعدد ازدواج، بالا رفتن سن ازدواج و... از طرف دیگر، لزوم ترویج و تبلیغ آن را دوچندان کرده است. برای رسیدن به این مقصود راهکارهای فوق پیشنهاد می‌شود.

راهکارها:

۱. تبلیغ گسترده ازدواج موقت در سطح کشور از طرق مختلف؛

۲. بیان آثار، برکات و زیبایی قانون ازدواج موقت از منظر دین و بیان احادیث و ثواب ازدواج موقت و تبیین احکام آن؛

۳. تصحیح باور کارشناسان در مورد ازدواج موقت؛

۴. قبح زدایی از ازدواج موقت در جامعه و نهادینه کردن قبح روابط نامشروع؛

۵. توصیه به ازدواج موقت افرادی که گرفتار گناه هستند؛

۶. توصیه به ازدواج موقت مردان و زنان بیوه؛

تذکر: هرکس در زمینه اجازه پدر برای ازدواج موقت دختران باکره به رساله مرجع خود مراجعه کند.

هدف سوم: تقویت و تحکیم خانواده و کارکردهای اصلی آن

پایداری خانواده و تحکیم آن در گرو ارتباط خوب و گرم اعضای خانواده با یکدیگر است. اگر اعضای خانواده رابطه و تعامل خوبی داشته باشند، رضایت آنها از زندگی افزایش می‌یابد و آرامش بیشتری خواهند داشت.

بهبود روابط با تبیین موارد زیر به دست می‌آید:

۱. ویژگی‌های لازم برای تشکیل خانواده پایدار و ارائه راهکار بر اساس آیات و روایات؛
۲. راههای افزایش تدین و معنویت خانواده؛
۳. مهارت‌های ارتباطی همسران (بایدها و نبایدها)؛
۴. نقش مادری و خانه‌داری زنان
۵. نقش پدری و اقتصادی مردان
۶. مدیریت ارتباط با خانواده همسر؛
۷. مدیریت ارتباط با دیگران (فامیل دوستان همسایگان و...)
۸. نحوه ارتباط با افراد و ارگانهای اثر گذار بر اعضای خانواده مثل مسجد، مدرسه و...،
۹. مدیریت اقتصاد خانواده؛
۱۰. لزوم تربیت فرزندان بر اساس تعالیم اسلامی ۱.
۱۱. خطرات تهدید کننده بنیان خانواده از قبیل سبک زندگی غربی و راههای پیشگیری و رفع آن
۱۲. موارد مهم اخلاقی از قبیل: رضایت، انصاف، مسئولیت پذیری، خدمت، احترام، مودت و رحمت، حضور مفید و مؤثر اعضای خانواده در کنار یکدیگر، استفاده مؤثر از اوقات فراغت به صورت جمعی و سنت‌های پسندیده
۱۳. راههای اصلاح رفتار گروه‌های مرجع و برجسته‌سازی رفتارهای شایسته آنها و جلوگیری از شکل‌گیری گروه‌های مرجع ناسالم
۱۴. لزوم تکریم سالمندان در خانواده و تقویت مراقبت‌های جسمی و روحی و عاطفی از آنان.
۱۵. راههای هدایت فرهنگی خانواده‌های با سرپرستی زنان.

۱ در هدف پنجم به تفصیل پرداخته می‌شود

هدف چهارم: ایجاد جامعه‌ی خانواده محور

اثر مثبت خانواده بر جامعه درگرو آن است که در همه شوون جامعه، اصل و اساس باشد و باورها، قوانین، نظامها و اجرائیات جامعه حول محور آن قرار داشته باشد.

راههای تحقق جامعه خانواده محور به شرح زیر است:

۱. شناسایی قوانین و مقررات و برنامه ها و سیاستهای اجرایی غیر همسو یا منافی با محوریت خانواده

و اطلاع رسانی به مراکز مربوطه جهت اصلاح آن

۲. تدوین قوانین خانواده محور و ارسال برای مراکز قانونگذاری

۳. شناسایی آموزش ها، فرهنگ ها و باورهای منافی یا غیر همسو با محوریت خانواده و تلاش برای اصلاح آن

۴. شناسایی موارد غیر همسو با محوریت خانواده در نظامات اجتماعی و اقتصادی و... و تذکر به ارگان مربوطه جهت اصلاح آن

هدف پنجم: افزایش فرزند آوری و تکثیر نسل

کم فرزندى پیامدهای منفی فردی و اجتماعی زیادى دارد که لازم است برای رفع آن اقدام کرد و جامعه را به سمت ازدیاد نسل سوق داد. راه کارهای زیر در این جهت می‌تواند موثر باشد

۱. تبیین اهتمام ویژه دین به تکثیر اولاد (بررسی آیات و روایات؛

۲. بیان پیامدهای منفی کاهش موالید؛

۳. بیان ثمرات فرزند زیاد؛

۴. پاسخ به شبهات موجود.

هدف ششم: تربیت فرزندان بر اساس تعالیم اسلامی

کودکان امروز سازندگان جامعه آینده هستند و تربیت صحیح آنان، سعادت آینده جامعه را تضمین می‌کند. پس لازم است خانواده‌ها اهتمام ویژه به تربیت فرزندان خود داشته باشند. برای رسیدن به این هدف، موارد ذیل مد نظر قرار می‌گیرد:

۱. تبیین دیدگاه اسلام درباره تربیت فرزند؛
۲. بیان آثار دنیوی و اخروی تربیت صحیح،
۳. تبیین حقوق متقابل والدین و فرزندان؛
۴. تبیین مراحل تربیت فرزند از قبل تولد تا پایان دوران شیرخوارگی؛
۵. تقویت بنیه اعتقادی معنوی اخلاقی فرزندان؛
۶. اصلاح و تقویت معنوی اخلاقی فرزندان؛
۷. توجه به نیازهای روحی، روانی، جسمی، جنسی، عاطفی فرزندان و راههای رفع آن؛
۸. تبیین آداب معاشرت و مهارت‌های ارتباط صحیح با دیگران؛
۹. تقویت علمی و فکری فرزندان؛
۱۰. ایجاد فضای مناسب جهت تربیت عملی فرزندان؛
۱۱. مدیریت ارتباط فرزندان با دیگران مثل دوستان و اولیاء مدرسه؛
۱۲. آشنا کردن فرزندان با خطرات و تهدیدها؛
۱۳. سوق دادن فرزندان به سمت الگوهای مناسب در دوره‌های مختلف سنی؛
۱۴. مدیریت صحیح فرزندان جهت استفاده از ابزارهای ارتباطی مثل موبایل، فضای مجازی و رایانه.
۱۵. سرمایه‌گذاری مالی برای ازدواج و مسکن فرزندان از کودکی
۱۶. یاد دادن مهارت‌های شغلی از اوان نوجوانی به پسران برای تامین اشتغال آینده
۱۷. یاد دادن مهارت‌های زندگی مشترک به فرزندان، پیش از رسیدن به زمان ازدواج

هدف هفتم: کاهش انحرافات اخلاقی و خلافهای جنسی

دین اسلام برای حفظ عفت فرد و جامعه و رسیدن آن به سعادت دنیوی و اخروی، به ازدواج - اعم از دائم، موقت و مجدد- و تشکیل خانواده توصیه کرده، اما به آن بسنده ننموده و به تمام مردان و زنان مؤمن اعم از مجرد و متأهل، دستور خویشتن داری در امور جنسی، داده است و آنها را از فساد و فحشا، انحرافات اخلاقی و ارتباط نادرست با نامحرم، نهی کرده است؛ زیرا بدون برچیده شدن فساد و فحشا و گناهان جنسی، ازدواج تاثیر واقعی و مطلوب نخواهد داشت و خانواده نیز به آرامش نمی‌رسد.

بنابر این ازدواج و تشکیل خانواده به تنهایی برای حفظ عفت و پاکی جامعه کافی نیست و لازم است همه افراد، اعم از مجرد و متأهل، از اسباب تحریک جنسی، انحرافات اخلاقی، ارتباطات حرام، چشم چرانی و استفاده از فیلم‌های خلاف اخلاق دوری کنند، وگرنه ممکن است تنوع طلب شده و ازدواج و پایداری خانواده آنها، دچار مشکل شود.

بنابر این یکی از عوامل تضمین کننده سلامت ازدواج و خانواده آن است که افراد جامعه اعم از مجرد و متأهل از خلافهای جنسی، انحرافات اخلاقی و رابطه نادرست با نامحرم دوری کنند. راههای دور شدن جامعه از موارد فوق دو گونه است:

۱. در حوزه حکومت: وظیفه حاکمیت، تبلیغ و فرهنگ سازی، وضع قانون و اقدام جهت جمع آوری ماهواره، تشدید فیلترینگ اینترنت، مقابله با خلافهای جمعی مثل: پارتی‌ها و خانه‌های فساد؛
۲. در حوزه مردم: ایجاد انگیزه در میان اقشار مختلف جامعه جهت دور کردن خود از کارهای خلاف اخلاق.

راههای دور کردن مردم از گناهان جنسی به شرح زیر است:

۱. بیان مضرات دنیوی کارهای خلاف اخلاق، ارتباطات نادرست و فساد و فحشا؛
۲. تبیین پیامدهای اخروی گناهان جنسی و رابطه با نامحرم؛
۳. توصیه به خویشتن داری تا زمان ازدواج؛
۴. تبیین راههای خویشتن داری برای کسانی که امکان ازدواج ندارند.

هدف هشتم: کاهش طلاق و جلوگیری از فروپاشی خانواده

یکی از آسیب‌های جامعه کنونی، گسترش طلاق است که پیامدهای ناگواری دارد، لذا بر تمام متولیان امر فرهنگ و تبلیغ دین لازم است از راههای مختلف جلوی این حلال مبعوض را بگیرند تا شاهد کاهش روز افزون آن باشیم

البته جلوگیری از طلاق و فروپاشی خانواده مشروط بر این است که ادامه زندگی، بهتر از جدایی باشد؛ ولی اگر ادامه زندگی با جدایی عاطفی همراه یا دارای پیامدهای منفی غیر قابل قبول باشد طلاق بهتر است.

بر این اساس راهکارهای مناسب برای کاهش طلاق ارائه می‌گردد:

۱. تبیین دیدگاه اسلام در موضوع طلاق
۲. تبیین پیامدهای منفی طلاق بر فرد، جامعه و...
۳. تبیین تفاوت طلاق به جا و نابجا؛
۴. بیان راههای از بین بردن علل و ریشه‌های طلاق با بررسی و اولویت بندی علل و عوامل.

روند اجرایی

پس از تعیین موارد محتوایی، باید روش اجرایی شدن آن مشخص شود تا بتوان به سمت ساماندهی خانواده، حرکت کرد.

روند اجرای طرح باید به گونه‌ای باشد که بتواند ازدواج را فراگیر کند و آن را در اقشار مختلف جامعه نهادینه نماید و همچنین به پایداری خانواده‌ها کمک نماید و به پدران و مادران قدرت دهد که فرزندان بیشتری بر اساس معیارهای دینی، برای جامعه آینده تربیت کنند.

بر این اساس روند اجرایی طرح به شرح زیر ارائه می‌گردد:

۱. تامین محتوا

- ✓ جمع آوری پژوهش‌های انجام شده توسط دیگر سازمانها و ارگانها و محتواهای موجود اعم از کتب، مقالات، فضای مجازی و...؛
- ✓ دسته بندی پژوهش‌ها؛
- ✓ پژوهش در موضوعات مورد نیاز به صورت کتابخانه‌ای و میدانی؛
- ✓ تهیه محتوای تبلیغی و آموزشی؛
- ✓ بررسی محتواهای آماده شده، در گروه علمی و تصویب محتوای نهایی.

۲. تعیین قالب

تعیین قالب برای محتواهای تهیه شده بصورت کتاب، مقاله جزوه، پوستر، چند رسانه‌ای و...

۳. توانمند سازی علمی مهارتی مبلغین

- ✓ ارائه محتواهای آماده به مبلغین؛
- ✓ برگزاری دوره و کارگاه‌های آموزشی و مهارتی؛
- ✓ راه اندازی بخش مشاوره خانواده و پاسخ گویی به مبلغان

۴. فرهنگ سازی

عمومی:

- ✓ انتشار متن مکتوب به صورت کتاب، مقاله، جزوه، بروشور، بنر، سخنرانی، ارائه نرم افزار و برنامه‌های چند رسانه‌ای و ...؛
- ✓ اعزام مبلغ جهت:
- ◀ سخنرانی، برگزاری کلاس (برای مجردان و خانواده‌ها)، ارائه مشاوره و پاسخ به سوالات ازدواج و خانواده به صورت حضوری و تلفنی؛
- ◀ آموزش و توانمند سازی خانواده‌ها جهت پاسخ به سوالات و شبهات نوجوانان و جوانان؛
- ◀ قرار دادن لیست افراد و مراکز پاسخگوی دینی در اختیار خانواده‌ها؛

- ◀ توصیه به تشکیل جلسه خانوادگی برای شنیدن حرفها و مشکلات؛
- ◀ ترغیب به تشکیل هیئات مذهبی خانوادگی، فامیلی و محلی؛
- ◀ دید و بازدید از خانواده‌ها به علل مختلف مثل: تبریک و تسلیت، عیادت مریض، دیدار مسافر و...؛
- ◀ اجرای برنامه ویژه زوجهای جوان با پذیرایی و هدیه؛
- ◀ مکاتبه با خانواده‌های محل با نامه پست جواب قبول جهت طرح سوالات و مشکلات؛
- ◀ ارسال جزوه در موضوعات مبتلا به برای خانواده‌ها؛
- ◀ ترغیب به تشکیل شبکه اجتماعی فامیلی خانوادگی؛
- ◀ ایجاد شبکه اجتماعی برای مسجد محل؛
- ◀ پیگیری حل تعارضها و مشکلات موجود در برخی از خانواده‌ها؛
- ◀ شرکت در جلسات اولیاء و مربیان مدارس و توجه دادن خانواده‌ها به مشکلات پیش روی جوانان و سوالات آنان و اهمیت دادن به تربیت دینی فرزندان؛
- ◀ شناسایی خانواده‌های غیر متدین و تلاش برای برقراری ارتباط؛
- ◀ کار تبلیغی ویژه برای فرزندان خانواده‌های غیر متدین.
- ✓ گسترش سخنرانی مبلغین زن توانمند در مجالس بانوان با رویکرد مشکلات خانواده‌ها
- ◀ ترغیب خانواده‌ها به دعوت از مبلغ زن برای سخنرانی مذهبی مناسبی و دوره‌ای (هفتگی، ماهانه، سالانه)

- ◀ تعامل با مراکز آموزشی خواهران جهت تربیت مبلغ زن برای مجالس بانوان
- ◀ تعامل با مراکز اعزام مبلغ جهت تقویت علمی مبلغان مجالس بانوان
- ◀ توصیه به دعوت مبلغات برای مجالس بانوان از طریق سازمانهای اعزام کننده
- ✓ انجام اقدامات تبلیغی فرهنگی ویژه برای هفته ازدواج و خانواده
- ✓ ایجاد سایت مستقل برای ازدواج و خانواده شامل موارد زیر:
- ◀ مقاله، کتاب شناسی، کتابخانه، مشاوره، خبر، نقد مطالب دیگران، مطالب کوتاه، گزارش، مصاحبه، نظر سنجی، آمار، خاطرات و معرفی سایتهای هم‌سو، سازمانهای فعال در امر خانواده، ازدواج‌های آسان و خانواده‌های موفق،

اختصاصی

- ✓ فرهنگ سازی تعدد زوجات؛
- ◀ تبلیغ گسترده و با ظرافت ویژه به صورت جنبشی در اینترنت و سطح عموم؛
- ◀ تلاش جهت جمعیت دفاع از ازدواج زنان بیوه؛
- ◀ راه اندازی گروه حامیان چند همسری در شبکه‌های اجتماعی؛

- ◀ تلاش برای شناسایی و برقراری ارتباط بین خانواده‌های چند همسری؛
- ◀ ایجاد مشاوره برای رفع مشکلات خانواده‌های چند همسری
- ◀ برگزاری همایش حامیان چند همسری؛
- ◀ کمک گرفتن از زنان بیوه و کسانی که هوو دارند برای دفاع از چند همسری؛
- ◀ ایجاد گفتگو و مناظره بین زنان بیوه و متأهل در مورد چند همسری؛
- ◀ مصاحبه با خانواده‌های چند همسری موفق و انتشار آن به صورت مکتوب و صوتی تصویری؛

۵. همسریابی

- ✓ شبکه کردن تشکیلات پیوند آسمانی؛
- ✓ تشکیل کمیته ازدواج در مساجد شهرها و ایجاد ارتباط شبکه‌ای بین آنها؛
- ✓ تلاش برای راه افتادن سامانه همسریابی سراسری؛
- ✓ تلاش برای ایجاد نرم افزار جامع همسریابی.

۶. پیگیری کارهای قانونی

- ✓ تصویب قوانین مناسب برای گسترش ازدواج و خانواده دینی؛
- ✓ رفع موانع قانونی در برابر گسترش ازدواج و خانواده دینی؛
- ✓ رفع موانع سلیقه‌ای در برابر ازدواج
- ◀ اجرای قانون امکان ادامه تحصیل دانش آموزان ازدواج کرده در مدارس روزانه^۱؛
- ◀ برداشته شدن منع‌های فراقانونی برای افرادی که ازدواج موقت می‌کنند؛
- ◀ امکان ثبت ازدواج دوم بدون رضایت همسر اول بدون نیاز به اجازه دادگاه^۲.

۷. فعال سازی دیگران جهت ترویج ازدواج و تشکیل خانواده دینی

- ✓ شناسایی افراد و سازمانهای فعال در زمینه ازدواج و خانواده اعم از موافق و مخالف و برقراری ارتباط و هماهنگی با موافقان و انجام روشنگری فکری در مورد مخالفان؛
- ✓ ترغیب مجردان به کمک جهت ترویج ازدواج آسان و تشکیل خانواده دینی؛
- ✓ ترغیب به تشکیل سازمانهای مردم نهاد در موضوع خانواده دینی

۱. طبق مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش ماده ۵۳: دانش آموزان ازدواج کرده می‌توانند به یکی از روشهای زیر ادامه تحصیل دهند:
 ✓ طبق مقررات در امتحانات متفرقه شرکت نمایند.
 ✓ طبق مقررات در مدارس بزرگسالان تحصیل نمایند.
 ✓ در صورت داشتن شرایط سنی در مدارس روزانه ثبت‌نام نمایند و بدون حضور در کلاس، مانند سایرین در امتحانات شرکت نمایند.
 ✓ با رعایت سادگی کامل و خودداری از ابراز مسائل ازدواج با دیگر دانش‌آموزان، مانند سایرین در مدارس روزانه به تحصیل ادامه دهند.

۲ در حال حاضر علی‌رغم نبود لزوم قانونی رضایت همسر اول، محضرها بدون اجازه دادگاه عقد را ثبت نمی‌کنند.

- ✓ حساس کردن مراجع تقلید از طریق رایزنی با آنان؛
- ✓ ارتباط با ارگانهای دولتی و مردمی در موارد زیر:
 - ◀ ارائه طرح‌های اجرایی و پیشنهادات کاربردی؛
 - ◀ کمک به آنها در زمینه نشر فرهنگ ازدواج و خانواده دینی؛
 - ◀ همکاری در زمینه برگزاری آموزش خانواده در موارد زیر:
 - تولید محتوای آموزشی،
 - اعزام مبلغ، استاد و مشاور؛
- ✓ دادن ایده و سوژه فیلم به تهیه‌کننده‌ها و کارگردانان در مورد انواع ازدواج دینی؛
- ✓ برقراری جلسات با کارشناسان و مشاوران ازدواج و خانواده و نخبگان تبلیغ؛
- ✓ تقدیر از آثار تولیدی مثبت در موضوع خانواده؛
- ✓ برگزاری همایش؛
- ✓ تشکیل گروه از کسانی که بر اساس معیارهای دینی ازدواج کرده و تشکیل خانواده داده‌اند:
 - ◀ شناسایی؛
 - ◀ دعوت به همکاری؛
 - ◀ استفاده از امکانات و استعدادها هر فرد در جهت ترویج ازدواج و تشکیل خانواده دینی؛
 - ◀ توصیه به اعضاء در مورد تغییر فکر اطرافیان و دوستان؛
 - ◀ توصیه به افراد گروه در مورد ایجاد تشکل‌های مستقل فرهنگی؛
 - ◀ توصیه به طلاب و مبلغان هجرت برای تشکیل گروه از افراد دارای شرایط فوق؛
 - ◀ تشویق و تقدیر از افرادی که مطابق موازین دینی ازدواج کرده و تشکیل خانواده داده‌اند.